

1451-во заседание, 6-8 декември 2022 (Формат „Права на човека“)

H46-7 Група Асоциация за европейска интеграция и права на човека и Екимджиев срещу България (жалба № 62540/00)

Наблюдение за изпълнението на решенията на Европейския съд

Относими документи: [CM/Notes/1451/H46-7](https://www.coe.int/t/e/comdef/decisions/CM/Notes/1451/H46-7)

Решения

Представителите на министрите

1. припомниха, че тези дела се отнасят до липсата на достатъчни гаранции в българското право срещу риска от злоупотреба, който е присъщ на всяка система за прилагане на специални разузнавателни средства, и до липсата на ефективно средство за защита или до недостатъците на това средство; отбелязаха, че неотдавнашното решение по делото *Екимджиев и други* се отнася освен това до липсата на достатъчни гаранции срещу риска от злоупотреба, който е присъщ на всяка система за запазване и достъп до трафични данни;

По отношение на индивидуалните мерки

2. отбелязаха, че не са необходими допълнителни индивидуални мерки по неотдавнашното дело *Екимджиев и други* („решението от 2022г.“), по което жалбоподателите не твърдят, че са били обект на прилагане на специални разузнавателни средства; повториха призива си към властите да предоставят допълнителна информация дали някоя институция все още съхранява информация, получена чрез прилагане на специални разузнавателни средства по делото *Савови*;

По отношение на общите мерки

3. отбелязаха със загриженост, че въпреки напредъка, постигнат в процеса на изпълнение на решението от 2007 г. по делото „Асоциация за европейска интеграция и права на човека и Екимджиев“ в различни области, свързани с прилагане на специални разузнавателни средства, в продължение на много години властите не са успели да приемат конкретни мерки в отговор на някои от указанията на Комитета; призоваха ги бързо да разработят и приемат мерки по всички нерешени въпроси, установени в процеса на изпълнение и в решението от 2022 г;

4. във връзка с това приканиха властите бързо да информират Комитета за мерките, които се предвиждат, за да се гарантира, че на практика прилагане на специални разузнавателни средства се разрешава само при действителна необходимост, за да се отговори на тревожните констатации на Европейския съд в решението от 2022г.; в тази връзка ги приканиха да предоставят информация относно: i) преразпределението на исканията за прилагане на специални разузнавателни средства между съответните съдилища след закриването на специализираните наказателни юрисдикции; ii) дали съдилищата посочват адекватни мотиви за необходимостта и пропорционалността на прилагането на специални разузнавателни средства; iii) възможността за приемане на допълнителни мерки за избягване на дублирането на искания за прилагане на специални разузнавателни средства и за улесняване на контрола от страна на Бюрото; iv) възможността за въвеждане на изискване към органа, направил искане за използване на специални разузнавателни средства, да разкрива пред съдията пълно и откровено всички въпроси, включително тези, които могат да отслабят неговото искане;

5. приканиха освен това властите да регламентират по-точно прилагането на специални разузнавателни средства по отношение на „обекти“, като имат предвид констатациите в решението от 2022 г.; да въведат периодичен съдебен контрол на по-кратки интервали от две години [в случаи на прилагане на специални разузнавателни средства] в контекста на националната сигурност или тероризма; да приемат ясни правила за това дали специални

разузнавателни средства могат да се използват за защита на националната сигурност, ако дадено лице не е заподозряно в извършване на престъпление, или да предоставят информация, доказваща, че съдилищата извършват задълбочен контрол на исканията на такова основание;

6. призоваха ги приканиха да отговорят без по-нататъшно забавяне на многократните искания на Комитета да предоставят информация относно правилата, уреждащи процедурите за разглеждане (включително пресяване), запазване на секретността и целостта и унищожаване на информацията, събрана чрез специални разузнавателни средства (включително по отношение на използването на информация, която не попада в обхвата на първоначалното разрешение), и да регламентират по-ясно в публични документи горепосочените области; освен това ги приканиха да регламентират с подходяща степен на точност съдбата на информацията, получена в резултат на прилагане на специални разузнавателни средства, която може да е свързана с материали, предмет на професионална тайна, и съответните гаранции;

7. призоваха властите да приемат незабавно законодателни изменения, за да засилят гаранциите за квалификацията и независимостта на членовете на Бюрото [Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства] от органите, които то контролира, преди избора на ново Бюро през 2023 г.; освен това настоятелно ги призоваха да гарантират, че Бюрото има достъп до всички документи и материали, на които се основават исканията за прилагането на специални разузнавателни средства; приканиха ги да обмислят възможността да му позволят да разпорежда индивидуални поправящи действия, като например унищожаване на материали;

8. по отношение на вътрешноправните средства за защита и режима на уведомяване, призоваха властите да въведат правила, изискващи уведомяване във всички случаи (включително за юридически лица), когато това може да бъде направено, без да се застраши целта на прилагането на специални разузнавателни средства, или да позволят на съдебното средство за защита да функционира без предварително уведомяване от Бюрото или предварително узнаване за прилагането на специални разузнавателни средства в рамките на наказателно производство, или за предпочитане комбинация от такива правила, за да може средството за защита да бъде ефективно във всички ситуации; приканиха ги да гарантират, че съдилищата разглеждат не само формалните недостатъци, но и проверяват дали прилагането на специални разузнавателни средства се основава на обосновано подозрение и е пропорционално, както и да засилят правомощията на съдилищата да предприемат мерки за поправяне; приканиха ги да приемат изменения, които да позволят на Бюрото да уведомява и юридически лица;

9. що се отнася до запазването на трафични данни и достъпа до тях, приканиха властите бързо да предоставят на Комитета своята оценка на конкретните мерки, необходими за преодоляване на недостатъците, установени в неотдашното решение по делото *Екимджиев и други*;

10. приканиха властите да предоставят информация по горепосочените въпроси до края на май 2023 г. и решиха да разглеждането на тези дела да бъде възобновено на тяхното 1457^о заседание (септември 2023 г.) (Формат „Права на човека“).